

Tomôsz Fópka
Kaszëbskô Krzizewô Droga 2024

Stacjô I. Pón Jezës skôzóny na smierc.

Chcemë dzysô rëgnąc Jezësowim szlachã stegnama wejrowsczi Kalwarii. Towarzëc mdze nama wspòmink pòstacëji ksãdza Hilarégò Jastaka, Kaszëbszczégò Króla, co jego Rok prawie swiãtëjemë. Òn téz miôł swòjã Krzizewã Drogã. Jak Jezës napòtkôł na swi dardze ùrzãdników. Piłat ùmëł rãcë i wëdôł Jezësa żëdoma, Jastakowi jiny ùrzãdnicë przëszkôdzëlë w ùczeniu religie, w bûdowaniu kòscoła.

Dôjce Panie Bòże sądë sprawiedlëwé...

Stacjô II. Pón Jezës bierze krziz na swòje rãce.

Pón Jezës dostôł drzewò do dwiganiô. Cãżôr wnetka ni do strzimaniô. Kùli razy mùszã wzac na siebie jaczis òbòwiązk? Cos zrobic. Czasã ni móm... czasu. Tej-sej sã prosto nie chce. Są jiné wòzné sprawë, lżészé do zrobieniô. Wòlã jic z górczi, niżlë pò górã, w całoscë przidką. Za czasów ksãdza Jastaka lzi bëło jic na współpracã z Ùrzãdã Bezpiekù. Na to nie bëło Jegò zgòdë. Droga na krziz bãdze temù dzël cãżészô...

Dôjce mie, Panie Bòże krziz cãżczy do ùdwignieniô...

Stacjô III. Pón Jezës ùpôdô pierszi rôz.

Pón Jezës pòdł w pich a krziz jesz Gò wbił głãbi w zemiã. Wstajac! Jic dali! – krzëczą na Niegò. Show must go on! (Przedstòwk mùszë dërchac!). Zafelało sëlów? Jes sã pòtknął? Mòże chtos nogã pòdstawił? Tak robilë téz ksãdzowi Jastakòwi, czej òbskôrziwelë gò za dzejanié Caritasu. Równak Jezës sã dwignął i ksãdz téz. Nie je tak, co lëdze falszëwi robią, cobë cë nie szło? Cobë të sã pòtknął na żëcowi, warkòwi stegnie? Të sã pòdedwigòsz. A jidzesz dali.

Dôjce mie, Panie Bòże, mòcë do wstòwaniô pò ùpòdkù...

Stacjô IV. Pón Jezës spòtikô swòjã Matkã.

Kòzdi mô Mëmã. I Jezës miôł Marijã; i ksãdz Hilari miôł, co mù jã areztowelë. Móm i jô. Mëma kòchô swòje dzeckò jak nicht. Stoprocentowã miłotã. Temù

Mëmã téz barzi bòli, czej sã dzeckù jakô krziwda dzeje. Mëma to przeziwô, bò to je cało z ji cała. Człowiek, co gò wëchòwała. Co gò dozérała.

Mëmoma jesmë winny pamiãc a ùwôzanié, bò jich miłota je bezgreńcznô...

Stacjô V. Szimón z Cyrenë pòmôgô Jezësowi dwigac krziż.

Znajemë taczëch Szëmónów, co robią cos za darmò? Lédze mówią: ale je òn letczy w głowie, kò mù nìcht za to nie zapłacy. Jiny bierzã grëbé dëtczi a ten lelek robi... spòłeczno. Stowôrà prowadzy, sąsadowi pòmôże. Daje ze se, bò tak chce. Bò tak sã slëchô. Bò mòże. Je wòlny. Nié tak jak Jezës w jerozolimsczi sòdze; jak ksądz Jastak – w gduńsczi. Póczi jem wòlny – mògã robic dobré rzeczë.

Dôjce mie, Panie Bòże, chãc do czënieniô dobrégò, nawetkã, czej to sã nie òplócô...

Stacjô VI. Wëronika òcérô Panu Jezësowi twôrz.

Co pò nas òstónie? Taczi wizerënk jak na chùsce Weróniczi? Kòscół Serca Jezësa w Gdini? Dobrze wëchòwóné dzecë? Wiersz? Ksążka? Wspòmink? A mòże pò pògrzebie wiater weznie précz pòmión żëcô. Ni ma człowieka. Chto? – zapitają. Nie znóm. Nie naléżã w Wikipedii nôzwëska. Mòże pò PESEL-u trafiã...

Dôjce mie Panie Bòże, cobë mòje żëcé bëło cos wòrt...

Stacjô VII. Pón Jezës drëdzi rôz ùpôdô.

Jakô je różnica midzë bùchã a gòdnosçã? Gòdny je ten, co szónëje sóm siebie a drëdzimù nie dô wlëzc sobie na głowã. Nie dô sã zmùszëc – do czegò zmuszëc sã dac ni mòże. Bùsznic sã – to je bëc z czegòs baro rôd, czasã pònad miarã. Bò je greńca. Czãsto jã stòwiô prawò, cëzy lédze. Biwô, co sóm sobie greńcã pòstawiã i ti greńcë pilëjã. To są ne greńce nôtrudniészé.

Panie Bòże dôjce mie sëlã pilowaniô swòji greńcë człowieczëznë...

Stacjô VIII. Pón Jezës pòcesziwô placzãce niastë.

Za czim òne rëczã? To nijak Jezësowi nie je pòmòglé...! Jesz barzi mòłknã Mù nodzi a ból sëlë òdjimô. Żëdowsczé płaczëzi. Chtos wama to kôzôł zrobic? Media

téż ùsłużno płaczą na zawòłanié. Na rozkôz sã smieją, straszą. Robią lédzoma wiater w głowie. Manią, òchlą, cęganią. Mądry czéje jich òchëbã. Widzy falszëwosc. Białogłowsczi płacz jednak mô swòjã wôgã. Słëchają na niegò...

Dôjce mie, Panie Bòże, talént rozpòznaniô prôwdë...

Stacjô IX. Pón Jezës trzeci rôz ùpôdô.

Co dôwô nôdzejã, czedë ju nie widzysz retënkù? Co ciebie pòstawi na nodzi? Je to słowò? Je to béksa energetikù do wëpicô? Je to szturanié, knëzanié, szarpanié, napòminanié...? A mòże prosto słuńce zaswiécy a przeleje miłotã prosto z nieba? Taczi Bòsczi sztróm do akùmùlatora lédzci dëszë? Razã z wiarą a miłotą, stoi nôdzejã na czëpie bëlnoscë. Òna jakno slédnô òdchôdô...

Dôjce mie, Panie Bòże, nôdzejã mòcny jak pòstrónczi...

Stacjô X. Pón Jezës òbdzarti z ruchnów.

Kôzelë ksãdzowi Jastakòwi scygnąc sutannã w areszce. – Do magazynu jã dac. Za czim to w celi noszac...? – gòdelë ti w mùndurach. Z Jezësa zdzerlë, co na se miôł a jesz pòdzielë midzë se. Cygnãlë kawle. A òbleczenié je dlô człowieka wòznë. Stòri rzeklan mówi: jak ce widzą, tak ce piszą. Wëplatuj kòszlã, wëpùcuj bótë, ùczeszë sã Władi. W pòdzartëch bùksach nie wëzdrzisz pòwòżno. Nie dadzą taczémù na bórg. Wòrt je sã òblëc w bëcé pòrządny człowiekã.

Panie Bòże, dôjce, cobë mòja wiara bëła jak ruchna czëstô a mòcnô...

Stacjô XI. Pón Jezës przëbiti do krziza.

Zabic. Jak letkò je to słowò rzec. Jak drãgò je to ale przëc. Żëc z brzemieniã zabicò. Warkòwi rzmisczi zòłnerze téż swòje przëc. Tec bëlë lédzama. Jiny skòzelë na smierc – òni mùszelë to zrobic. Chto mòże zarządzc smierc jinégò? Taczégò, co ni mòże sã brónic abò, co gò nie chcą ùczëc? A chto bë miôł skòzac na smierc taczégò, co jinégò człowieka zamòrdowôł? Słëchò sã wcyg òkò za òkò?

Dôjce, Panie Bòże, cobë nicht ju ni mùszôł za mie ùmierac...

Stacjô XII. Smierc Pana Jezësa na krzizu.

Są taczé darënczi, co jich ni mòże przëjąc? Jak chto za ce chce żëcé dac? Jak Maksymilión Kòlbë w niemiecczim lagrze... Brac, czë nie brac...? Jak z tim żëc...? Czej krew chto dôwô a të jes z ni wëczeczniãli – brac? A wątrobã òd młodégò knôpa, co sã zabił na drzewie mòtorã – brac? Żelë to mò żëcé ùretac...

Sprawce, Panie Bòże, cobëm rozmiòł rozëmno dawac...

Stacjô XIII. Cało Pana Jezësa zdjãté z krziza.

Je to ju kùnc? Taczi kùnców kùnc? Nick wicy nie mdze? Miało to cwëk? Bãdze z tegò co? Lëdze wiedno mają wątplëwòscë. Wcyg mają pitania. Jezës widzył w tim cwëk, czej sã dôł na Krzizewã Mãkã. Ksądz Jastak widzòł cwëk w pòmòganim lëdzoma, w tim w dôwanim stipendium młodima sztudéróma. Më, lëdze na tim zwëskelë. A zwëskiwómë wçag. Wiedno mdã brëkòwny taczi, co wzniesã w górã stanicã nôdzeji, zaspëwiã piësn miłotë i pùdã stegnã wiarë...

Dòjce mie, Panie Bòże, wcyg widzec sens w dzejanim...

Stacjô XIV. Pón Jezës złożony w grobie.

Òn ju mò lepi jak më. Jemù ju je wszëtkò równo – tak ò zmarłim mògã rzeknąc żëwi. Co je pò drëdzi stronie? Swiãti Pioter z brodã i rejestrã grzëchów? A rozmieje òn pò kaszëbskù? Je tam dlò mie mól? Jem zasłužil, czë przeskùrzył? Żdajãcë w dłudzi rëdze wiecznégò rozsãdzënkù – bãdze wierã czas na wspòmniënië swòjégò żëcò... Jak jem przeszedł swòjã Krzizewã Drogã...

Dòjce mie, Panie Bòże, wid na wszedné żëcowé stegnë...